

OPAVSKÝ TÝDENNÍK.

Vychází v úterý a v pátek večer.

Předplatné po poště neb s donáškou:
na rok 14 korun, na půl roku 7 korun, na čtvrt roku 3 koruny 50 halířů
do Německa na rok 16 korun.

Předplatné bez zásilky a bez donášky:
na rok 12 korun, na půl roku 6 korun, na čtvrt roku 3 koruny.

Předplatné a doplatné platí se a zálohovatelé jest v Opavě.

Vydávatel: ANTONÍN OTAHAL.
Zodpovědný redaktor: VÁCLAV HANS.

Předplatné a insertné platí se v Opavě.

Inserty počítají se levně a buďtež napřed zaplacený.

Jednotlivá čísla prodávají se po 12 halířích v Opavě u p. Jana
Trojky, papírnicka na Dolním trhu č. 18, a v loterní sběrně paní Zofie
Humbalové v Ostrožské ulici č. 7.

Místnost redakční i administrativní v Opavě

v Popské ulici č. 9, v prvním patře, kam všechny připsy zaslány buďtež.

Listy nevyplacené se nepřijímají.

Rukopisy se nevracejí.

Když některé čísla nedojde, buďtež reklamováno listem nezapečetěným
a nezalepeným, kterého netřeba frankovati.

Číslo 80. (3148)

V Opavě ve středu 9. října 1907.

Ročník XXXVIII.

Dnešní číslo má 6 stran.

Slezské vyrovnání.

I

Dne 5. října dohodli se ministři obou polovic říše v Pešti o základních zásadách rakousko-uherského vyrovnání. Byl to výsledek 13měsíčního zápolení, ačkoliv boj o vyrovnání trvá právě 10 let, kdy mezi hr. Badenim a bar. Banffym došlo v r. 1897 k úmluvám, které nestaly se zákonem, zrovna jako následující dohoda mezi Szellem a sl. Korbrem o sylvestrovské noci 1902. Je tu boj velikých zásad a problémů většinou dosti daleké budoucnosti.

A také ve Slezsku 7. října dochází na slezském sněmu k jakémusi vyrovnání, tiha poměrů a všeobecná politická situace přispívají, aby prorazilo si cestu poznání, že to na nynějších cestách dále jíti nemůže. Sněm vskutku po dlouhém a úporném nervy krajně napínajícím vyjednávání v právním výboře láme zásadu doposud směrdatnou, že jen němčina je ve slezské autonomii, slezské samosprávě oprávněna a přijímá novou, že jsou ve Slezsku tři stejné oprávněné jazyky zemské, že vedle němčiny i čeština a polština uznávají se za stejně důležité činitele.

Historie vyjednávání a jeho proměn, veliká práce, kterou za slovanské poslance podnikli členové rozšířeného právního výboru v. r. Hrubý a dr. Michejda, musí se napsati, třeba objasniti jasné i temné stránky usnešení, jež sněm učinil, v této chvíli to však není možno. Avšak 40letý boj nás všech a usilovná snaha poslanců dnes naše národní zájmy na sněmu zastupujících vidí povstávati průlom do bašty úřední němčiny v samosprávných úřadech slezských. Co dále přijde a přijíti musí, v této chvíli též nedá se pověděti a vy-

mnoha poradách se skutečně krajním napjetím sil podařilo se docílití dohody o konečných návrzích, s čímž skorem veskeri členové souhlasili. Uznalo se, že obě a autonomní úřady mají právo určití svou řeč úřední a v dalším zpravodaj uvádí dle návrhu většiny další zásady. Pro svou osobu soudí, že po dlouhých úvahách je konečně čas, aby se tento krok učinil a úmysl výboru bylo, aby našel formu, která by umožňovala souhlas všech. Úkolů hospodářských a politických je tolik, že je nevyhnutelně zapotřebí, aby došlo na jiné nazírání a doporučuje tudíž návrh výboru ku přijetí.

Zpravodaj menšiny posl. v. r. Hrubý žádá, aby sněm přijal návrhy menšinové za podklad podrobného rokování. Návrhy necht připojí se ku stenografickému protokolu. Doufá, že mu nebude zazlíváno, nebude-li návrh všeobecně odůvodňovati. Za rokování ve výboru podali slovanští zástupcové různé zásady, jak rovnoprávnosti vyhověti, jež nyní jsou minoritním votem. Zásady tyto jsou kompromisem mezi zásadami ústavními a zvláštními poměry v zemi. Jsou povahy tak všeobecné, že hmotný obsah musí se do nich teprv vliiti. Jsou však přece mnohem určitější, než návrhy většiny výboru. Také menšinový návrh domáhá se jen prozatímní úpravy návrhu, za níž konečná úprava zákonná musí následovati, v čemž souhlasí s návrhem většiny, čímž umožňuje se přezkoušení odlišných návrhů. Návrh většiny sice svým zevnějším rouchem přibližuje se k názorům menšiny, nikoli však meritorně. Zde se oba návrhy daleko rozcházejí. V naději, že národní kmeny slezské naučísena prospěch celku snášet, přimlouvá se za přijetí návrhu menšinového.

Ku generální rozpravě neujímá se nikdo slova a přistupuje se k hlasování o rozpravě podrobně. Návrh menšiny zamítá se všemi hlasy proti 6 poslancům slovanských.

se sněm již před 2 lety usnesl. Proslýchá se, že je návrh příslušného zákona vypracován, ku svolání ankety, jež by o něm porokovala, však doposud nedošlo.

Posl. dr. Michejda poukazuje, že v některých částech země, za Jablunkovem a kolem Jistebnika, rádi doposud neznámá zde nákaza hovězího dobytka a zvěře, která rolnictvu mnoho škod působí. K podpoře postižených trvá zvláštní úvěr, který je dle sdělení pro letošek skorem vyčerpán. Navrhuje proto, aby se z kasovních přebytků dalo zemskému výboru k ruce 10.000 K na podporu rolníků, jež by neštěstí uhynutím dobytka potkalo.

Pilnost návrhu a návrh sám přijímá se bez debaty.

Posl. K. Türk jménem výboru právního navrhuje: „Slezský sněm vyslovuje své přesvědčení, že další placení diet říšských poslanců za letoších letních prázdnin nevyhovuje právnímu přesvědčení obyvatelstva a zásadám spořivého zacházení s penězi poplatníků.“

K odůvodnění praví, že i v Čechách byl podobný návrh chystán, byl však odmítnut, poněvadž prý sněm k jeho projednání není kompetentní. Sněm slezský je jiného náhledu. Vzpomíná demonstrace národních socialistů před 2 lety pro všeobecné volební právo do sněmů a zabývá se sociální demokracií. Má ve všem dvoji tvát. Před voličstvem její předáci jsou republikány, ve vídeňském dvorním hradě hofraty, aby jen neptišli o titul c. k. dvorních sociálních demokratů. Jsou před lidem ubohými mučedníky za svou myšlenku, žijí v bídě, ale své hostiny konají ve Vídni v hotelu, kam si ani velcí páni s pěknými důchody netroufají pro drahotu. Je to divné martyrium, k němuž by se měli jednou dělníci pozvat, aby je viděli na vlastní oči. Bebel, uznáný vůdce sociální demokracie v Německu, zdědil 200.000 marek. Vždy hlásají sociální demokraté potřebu rozdělení majetku, nebylo však

prijmu musí, v této chvíli teč neda se povede a vy počísti. Spojenými silami bez ohledu na měnivá hesla dne, bez ohledu na různé nálady dospějeme konečného cíle, jenž je pojitkem všech Cechů slezských bez ohledu strannické příslušnosti.

Na 36. schůzi sněmovni 43. zasedání jako první bod na denním pořádku oclla se zpráva výboru pro záležitosti právní s těmito konečnými návrhy:

Český návrh minoritní zní: I. Obce a jiné podřízené sbory mohou svou úřední (jednací) řeč samy určit. Pokud se tak nestane, jest řeč většiny obyvatelstva řečí úřední. Při tom mají se zachovati práva menšin. II. Zemský výbor má vyhotovení svých usnešení a výnosů vydávati v řeči podání případně v řeči strany neb obce. III. Při jednáních sněmovních mají se státními základními zákony zaručená jazyková práva státních občanů a poslanců zachovávat. IV. Ochrana menšin má se státi: Při ústním jednání mohou členové zastupitelstev používatí své řeči mateřské, i když není řeči úřední; stejně mají se přijmouti ústní sdělení stran, i když se nestala v řeči úřední. Podání, která nejsou sepsána v řeči úřední, mají se přijmouti a o nich jednat, mohou se však zaslati zemskému výboru k překladu. Kde je větší procentní menšina některé národnosti, jejíž řeč není řečí úřední, má se jazykovým potřebám této menšiny úplně vyhověti. V. Zemský výbor se vyzývá, aby k provedení těchto usnešení učinil prozatímní opatření a za účelem zákonitého upravení této otázky sněmu v nejbližším zasedání a případně předloženi návrhu zákona zprávu podal a další návrhy učinil.

Návrh německé většiny po dlouhých úradách byl takto stylisován: I. Samosprávné úřady jsou oprávněny svou úřední a jednací řeč samy určit. II. Ve smíšených soudních okresech zavazují se autonomní úřady první instance úřední spisy a podání, která sepsána jsou v jedné ze tří v zemi obvyklých řečí, přijmouti. II. Samosprávné úřady první instance jsou oprávněny úřední spisy, které nejsou sepsány v jejich úřední řeči (odst. I.), zemskému výboru k překladu zaslati. III. Mezi samosprávné úřady první instance patří: Obce, okresní silniční výbory, kostelní konkurenční výbory, správy kontribučenských fondů a pod. IV. Zemský výbor se zmocňuje, aby svým časem k vůli úpravě svého úředního styku se samosprávnými úřady první instance dle zásad shora výtčených opatření učinil a překládací kancelář zařídil. O těchto opatřeních má v první schůzi nejbližšího zasedání zprávu podati návrh zákona na těchto základech vybudovaný v témže zasedání předložiti.

Návrh menšiny podepsán je zpravodajem posl. v. s. r. Hrubým, návrh většiny velkostatkářským posl. bar. Spensem.

Zpravodaj většiny posl. bar. Spens připomíná, že výboru přikázány byly návrhy posl. dra Bukovského a v. r. Hrubého o úpravě jazykových poměrů. Po

slanců slovanských.

Zemský prezident dr. bar. Heinold prohlašuje, že vláda za jazykové nesmíšené okresy považuje soudní okresy v hejtmanství krnovském, frývaldovském a bruntálském, jakož i soudní okres oderský. Ostatní jsou vesměs smíšené.

Za zemský výbor přisedící dr. Pohl je stejného názoru.

Posl. v. r. Hrubý lituje, že sněm zamítl návrh menšinový. Konstatuje, že původní návrh většiny výboru byl v některých bodech pozměněn, že dnes nerokuje se vlastně o původním návrhu kompromisním. Poněvadž zpravodaj většiny prohlásil, že návrh tento má býti prvním krokem k dohodě, slovanští poslanci, kteří každý takový krok ochotně schvalují, těší se, že je tu vůle a ochota k dohodě a nebudou proto proti návrhu výborovému a nebudou činiti návrhů pozměňovacích.

Posl. dr. Bukovský pravi: Po prohlášení posl. Hrubého, že i po provedení menších méně významných změn slovanští poslanci nejsou zásadně proti návrhům většiny, které výbor schválil po rokování nejvýše svědomitě, třeba zjistiti, že návrhy tyto mají býti základem k další úpravě poměrů jazykových. I většina chce, aby došlo již k úpravě a uspořádání poměrů jazykových a těší se, že otvírá se konečně brána dohody všech tří národností v zemi. Navrhuje proto, aby se dále o návrzích většiny výboru nerokovalo, nýbrž aby přijaly se v celku.

A na výzvu předsedajícího náměstka zemského hejtmana kard. dra Koppapovstávají všichni poslanci bez ohledu. Velká chvíle, významná, těžko ubrániti se pohnutí.

Při tomto hlasování nebyli ve sněmovně mimo nemocné členy Zdeňka bar. Sednického a Wenzelidesa, posl. dr. Ott, který později se teprv dostavil, zemský hejtman hr. Jindřich Laryš a jeho syn dr. Hanuš hr. Laryš, dále posl. Janotta, Josephy, dr. Ed. Türk a Olbrich.

Slezský sněm.

XLIII. zasedání 33. schůze 3. října 1907.

Posl. dr. Ed. Türk podal dotaz, zdaž zemská vláda chce vzíti v ochranu německého, ale velice spravedlivého úředníka c. k. okresního hejtmana Jelen a, proti němuž Češi pořádají pravou štvanicí za heslem „Pryč s Jelenem“, ačkoliv je p. Jelen k Čechům velice spravedlivý a má jen tu jedinou vadu, že je Němec.

Posl. Josephy táže se zemského výboru, jak dalece pokročily práce se sděláním nového státního řádu pro Slezsko, o jehož zpracování

demokraté potřebu rozdělení majetku, nebylo však doposud slyšet, že by se byl Bebel dělil s chudými soudruhy. Sociální demokraté štvoú všude proti zaměstnavatelům a snaží se o vysoké mzdy. Sami však ve svých tiskárnách jsou nejhoršími vyděrači zaměstnaných. Všude mluví o odstranění daní a na sjezdu slezského učitelstva říšský posl. Tuppy sliboval učitelstvu, že se mu musí dostati splnění všech přání. On si ovšem nelámá hlav, kde peníze vzít, ale ujišťoval, že za učitelstvem dělnictvo stojí. Zemských přírážek však neplatí. Slibují sociální demokraté odstranění daní, ale zároveň zvýšení platů jedním dechem. Nyní všude přicházejí se zdražením potravin, ačkoliv právě sociální demokraté stávkami a nároky na zvýšení mzdy jsou příčinou, že dražota povstala. Volají „Sláva práci“, ale slibují zároveň stát budoucnosti, kde se bude pracovat jen dvě hodiny denně. Sociální demokracie je z hlavních činovníků při rozdmýchování národnostních svárů, ačkoliv hlásá kosmopolitismus. Kdysi jel s posl. Cingrem z Vidně. A tehdy mu Cingr vykládal, že své děti dal do německých škol, aby z nich něco bylo. Děti prostého dělníka, který je živí, vhanějí tito vůdové nyní do škol českých. (V tom posl. Türk ovšem pravdu neměl.) Když už vláda chtěla dáti nějaké diety sociálně-demokratickým hladověcům, stačily 4—6 K, ale nebylo potřebí dávat 20 K, když se nic nepracuje.

Posl. Grams přimlouvá se též za přijetí návrhu, což se děje jednomyslně.

Zpravodaj dr. Bukovský jménem finančního výboru navrhuje: Akt o zavedení zemské dávky z čistého výnosu spořitelůn prikazuje se zemskému výboru, aby konal další šetření. Mají se spořitelny dotázati, jak velké byly přebytky a rezervní fondy v posledních letech, k čemu se volného výnosu spořitelůn použilo a má se jako průkaz předložiti poslední bilance. Spořitelni fondy zaručující obce mají se dotázati, pokud byly by ochotny přivoliti k zmenšení jim dle stanov náležejících výnosů spořitelůn. Akt má se pak opět předložiti sněmu. Zpravodaj k tomu tvrdí, že prý doposud zemský výbor jednal bez ohledu na obce a navrhovaná úprava byla by vlastně vyvlastněním. Poměry jsou nyní zcela jiné, obtížné. Spořitelna v Těšíně před šesti lety platila 7000 K, nyní přes 30 000 K. Stačí nyní sotva na plnění závazků, jež dříve vůči obci převzala. Také jest spořitelnám počítati s velkou konkurencí jiných peněžních ústavů.

Posl. Olbrich jménem německých poslanců snaží se dokázati, že sněm v této věci není ani oprávněn uvalovati poplatky a líci poměry tak, jako by se mělo spořitelnám všecko sebrati.

Posl. v. r. Hrubý za stálého vyrušování a křiku německých výstředníků za vedení posl. Kudliča do-

kazuje, že posl. Olbrich děsně přeháněl, jako by jednalo se o pohromu, jež má na spořitelny přijíti. Přece spořitelny nejsou majetkem obcí aniž výborů, které je spravují. Obce ručí za ústavy tyto jen na čas, dokud nenastřádají si dostatečné rezervní fondy. Je to vlastně politická osoba pod dohledem úřadů a obce nemají vůbec práva na čistý výnos a je proti zřejmému znění zákona, když zemská vláda trpí volně nakládání s každoročními výtěžky obcemi. Tato získaná práva jsou vlastně proti jasnému znění zákona. Těch 10% dá se jen tehdy, když se všecka vydání uhradí a jsou tedy pro finanční posuzování zcela bez významu data, jež posl. Olbrich přednesl.

Posl. Hampel těší se na odpovědi, jichž se obcím od spořitelny dostane.

Posl. dr. Stratil. Návrh byl označován za novinku. Není jí nikterak. Dávka taková dávno je zavedena v Dol. Rakousích a ve Sýrsku. Je tedy sněm bez odporu kompetentní k jejímu uložení. Posl. Olbrich tvrdil, že chce země vše skonfiskovat a zatím má se na prospěch všech dáti část výnosů pocházející z kapitálů a půjček mimo město. Vždycky se tvrdilo, jak je Bruntál chudý, nyní ale jeho starosta najednou přiznává, že miliony ve spořitelně uložené jsou jen z města bez venkova a není prý mezi nimi ani sirotčích peněz. Spořitelny jsou výdělečným podnikem. Nebyly by jimi, kdyby měly stejný úrok z půjček i vkladů a vybíraly jen malý příspěvek režijní, čehož u nich není. Dotazy na města jsou směšné. Kdyby se stát tázal, souhlasil-li někdo s uvalením té neb oné daně, nepřišel by nikdy k svým penězům. Z vývodů posl. Olbricha jeví se jen bezohledný egoismus měst na úkor venkova a země.

Posl. Olbrich polemizuje s vývody českých řečníků a posl. Zwilling chce, aby podobné ustanovení platilo i pro záložny a raiffeisenky.

Posl. Kudlich popírá, že by na vkladech byl nejvíce součastněn venkov. Poněvadž se o věc tolik zajímají posl. dr. Stratil a Hrubý, je zjevné, že se tu jedná jediné o lupičskou výpravu proti německému kapitálu (Odpor u slov. poslanců).

Po vývodech posl. Josephyho a zpravodaje přijímá se návrh výborový. Protestu posl. Olbricha a soudruhů, kteří chtěli honem navrhnouti jiné znění návrhu a žádosti, aby se znovu hlasovalo, předsedající kard. dr. Kopp nevyhovuje.

Návrh výboru právního v záležitosti smírčích soudů obecních má se přikázati zemskému výboru, aby sněmu podal zprávu, jak se k záležitosti této stává.

Zpravodaj posl. v. r. Hrubý dokazuje na základě bohatého materiálu a nového příslušného říšského zákona výhodnost takového zařízení a že tím se obcím nepřítíží aniž advokátům práce ubere. Proti návrhu vyslovují se posl. Halfar a dr. Stratil z různých důvodů, načež se návrh výborový zamítá.

XLIII. zasedání 34. schůze 4. října 1907.

Na začátku schůze předsedající kard. dr. Jiří Kopp ujmá se slova a poslanci povstávají. Předseda činí vřelý loyální projev k císařovým jmeninám a povolává mu „Hoch“, které poslanci opětuji. Ozývá se „Sláva“, „Niech żyje“, „Hoch“ a též i „Heil“. Je to laciné tohle „Heil“ a může snad zachrániti i mandáty opavských zástupců na sněmě.

Vyřizena byla též otázka stipendií na učitelských ústavech a úpravy platů zemských úředníků.

*

Zpravodaj posl. dr. Hanuš hr. Laryš. Zřizuje se pro přílišný vzrůst zemské nemocnice v Těšíně místo 4. sekundárního lékaře. Upravují se platy zemských úředníků, nižších úředníků a služů a doplňují ustanovení o služebních starobních příspěvcích a pensijní předpisy. Obširná předloha přijímá se bez debat.

Zpravodaj posl. Ferd. baron Skal. Spolku pro zájmy žen v Opavě povoluje se na divčí útulnu 140 K. Spolku pečujícímu o blaho trestanců na Moravě a ve Slezsku povoluje se 400 K. Záležitost instruktivního běhu k vyléčení koktavosti dle metody Kolibabovy se přikazuje zemskému výboru, aby věc dále zkoumal a svým časem sněmu zprávu podal. Žádost obce Obergrundu za podporu stavby lokality se postupuje zemskému výboru, aby jí dle možnosti vyhověl.

Zpravodaj posl. Olbrich. Školské obci Dubovci povoluje se na stavbu nové školní budovy k nákladu 52.317 K podpora 8500 K a další podpora na zařízení dvou tříd. K stejnému účelu obci Kamenci k nákladu 17.315 K podpora 3500 K a k žádosti obce Kunčiček na stavbu škol má se nejprv provésti zemským výborem šetření ve smyslu § 36. zákona z 6. listopadu 1901 o povinnosti závodů a průmyslových podniků k zvláštním příspěvkům.

Zpravodaj posl. Zwilling. Některým učitelským osobám poskytují se zvláštní příspěvky, mezi nimiž i správci školy Jos. Hrabetzovi v Táboru léčebné obnosem 200 K a splatné v příštím roce.

Zpravodaj posl. dr. Michejda. Místnímu odboru Matice Osvěty Lidové v Ratimově povoluje se na vydržování školky 150 K.

Zpravodaj posl. dr. Pohl. Chudým školským sestřám de Notre Dame na úhradu osobního nákladu na šití obecní a trojtřídní měšťanskou školu v Bohumíně nádraží povoluje se 3500 K a k stejnému účelu pro školu čtyřtřídní Boromejkám v Albrechticích 1500 K. — Podporovacímu spolku českého učitelského ústavu na Pol. Ostravě dává se podpora 100 K.

Na stavbu nemocnice pro nakažlivé choroby v Dědicích uděluje se obci Dědicím k nákladu 10.500 K podpora 3000 K. — Městské obci Bruntálu povoluje se k nákladu 60.000 K na přístavbu obecné veřejné nemocnice podpora 18.000 K splatná ve 3 ročních lhůtách po 6000 K. — Katolickému hřbitovnímu sdružení v Dolním Žankově na zřízení hřbitova se stavbou

stejně jako vlka neb medvěda ničiti. Nejméně bylo by povoliti, aby v ohrazených zahradách a dvorech směl každý zajice bez ohledu utratit. V poslední zimě zajici nadělali ohromných škod, které ani po letech se neopraví. Snaha o povznesení ovocnictví je nemožná, dokud zajici mohou volně ničiti stromovní pod ochranou zákona o šetření zvěře. Ovocnictví je ve psí a jistě jeho ochrana je důležitější než ochrana zajiců a honitby, která je pouhou zábavou. Žádá projednání záležitosti ve výboru a podání zprávy, aby nemusil přijíti sám s návrhem; výborovou zprávou by se věc zjednodušila.

Dotaz zodpověděl ihned posl. dr. Rochovanský. Je prý nápadné, že přicházejí petice různého směru, a rolnictvo často žádá též větší šetření zvěře, zostření předpisů honebních a prodloužení doby hájení. Žádosti o úplné zničení zajiců přicházejí ponejvíce z míst, kde vůbec žádná zvěře není. Tak přišla podobná petice z obce, kde 35 znamenitých lovců zastřelilo celých 17 zajiců a potřebovali na to dopoledne i odpoledne příhodného dne. Škody na stromovní uznává, ale má prý si každý majitel ovocné stromovní tak opatřit, aby zajíc k němu nemohl. Výbor měl nyní důležitější věci na starosti a zůstane ještě nejedna důležitá záležitost nevyřizena.

Posl. Zwilling podává zprávu o ohni v kolonii Olecku u Jistebné a žádá, aby přikázala se výboru.

Posl. dr. Bukovský navrhuje projednání předlohy se všemi možnými zkratkami dle jednacího řádu, což se též schvaluje, ale dle žádosti posl. v. r. Hrubého pro méně důležité záležitosti.

Z přednesených zpráv třeba zvláště uvésti zprávu o návrhu posl. K. Tūrka o zákazu kartelů, nesvědomitého sprostředkovacího obchodu a konečně záležitost těžby uhlí.

I v zemi ničím nepodvazovaného vývoje sil, ve Spojených obcích severoamerických, přišlo se v širokých kruzích k poznání, že stát musí učiniti konec vyssávání obrovské většiny obyvatelstva pranepatrnou menšinou. Zákony neobsahují ustanovení, která by hospodářsky slabě chránila před kartely a trusty a jejich vykořisťováním. Poněvadž u nás objevují se stále vydatnější i následky světových tržnic a dopravních prostředků, musí vláda hledati prostředky, jak by se daly různé z toho vyplývající nepřístojnosti odstraniti. U nás daly se státní správa i doly překvapiti důsledky tak zvané vysoké konjunktury. Teprv, když mnoho dělnictva vystěhovalo se do Ameriky a do Německa a nebylo po ruce dosti vagonů, které by dopravily aspoň zmenšenou těžbu na příslušná místa, hledají se cesty k nápravě. Ani zvýšené mzdy nepřivábí hornictvo z Ameriky, továrny na vagony pro nedostatek tuzemských objednávek musily se ucházeti o cizozemské objednávky a nemohou při nejlepší vůli vyhověti a také vypůjčování vagonů není mnoho platné, poněvadž podobné poměry panují skorem všude. Průmysl za ne-

Zpravodaj posl. Josephy. Evangelickému ženskému spolku Gustava Adolfa v Těšíně povoluje se na vydržování dívčího sirotčince podpora roční 1000 K. Komitétu pro vydržování ústřední epidemické nemocnice v Bohumíně povoluje se na úhradu schodku od 17. července 1902 do konce června 1907 vzniklého při hospodaření obnosem 7185 K zemská podpora 3000 K.

Městské obci Krnovu povoluje se k zemské subvenci 80.000 K na stavbu nemocnice (náklad 630.000 K) dalších 20.000 K splatných v roce 1910.

Zpravodaj posl. Kudlich. Žádost spolku německé školy na Pol. Ostravě o zemskou podporu na vydržování přikazuje se zemskému výboru, aby opatřil vyjádření okresní školní rady o důvodech žádosti a rozpočet příjmů o vydání a doplněnou žádost v příštím zasedání opět sněmu předložil.

Pokračovací průmyslové školy v Bernaticích zvyšuje se zemská podpora na vydržování na 600 K, v Anďelské Hoře na 600 K a stejný obnos povoluje se na zařízení a vydržování stejné školy v Ratimově.

Žádost obce Pol. Ostravy na zřízení a vydržování dívčí průmyslové pokračovací školy se přikazuje zemskému výboru, aby popohnal zaslání již dožadovaných dokladů, načež se má akt sněmu znovu předložit. Zpravodaj podotýká, že jedná se tu o novinku. Obec musí nejprve sdělit, odkud a jaké příspěvky na vydržování školy očekává a kdy se škola otevře. Není udán počet děvčat, která by školu navštěvovala a je pouze uvedeno, že mnoho jich chodí do podobných škol v Mor. Ostravě a ve Vítkovicích. Také účetní plán nebyl předložen.

Posl. v. r. Hrubý poukazuje, že podobná škola je již dávno z nadace kanovníka Bitty na Pol. Ostravě, jež i sněm podporoval. Škola osvědčila se velmi dobře a obec snaží se, aby ústav na stejných zásadách vybudovaný stal se přístupný nejširším vrstvám.

Zpravodaj trvá na tom, že jedná se o novinku průmyslové dívčí školy pokračovací a doporučuje přijetí výborového návrhu, čemuž sněm vyhovuje.

Zpravodaj posl. Janotta. Schvaluje se rozpočet zemského ústavu pro choromyslné v Opavě se schodkem 20 861 K (celkem přispěje však země 529.000 K), zemské nemocnice v Opavě se schodkem 74 938 K a zemské nemocnice v Těšíně se schodkem 40 574 K.

Zpravodaj posl. Kleppich. Městské obci Klimkovicím povoluje se na vypracování podrobného projektu místní dráhy ze Svinova do Klimkovic zemská podpora 2500 K.

Zpravodaj posl. Petr Foltys. Žádost majitele mlýna Karla Riedla v Hynčíně za podporu na stavbu velkou vodou 15. července 1907 odneseného stavu přikazuje se zemskému výboru k ocenění a případnému udělení podpory z úvěru na opravu břehů a vedních staveb sněmu poskytnutého.

ženi v Dolním Žukově a Františkově se stavbou malé kaple povoluje se podpora 4000 K a konkurenčním u kostelnímu výboru ve Skočově na různé kostelní přestavby stejný obnos.

Počet stipendií při slezských učitelských ústavech po 200 K zvyšuje se s 32 na 40 a přiděluje se učitelskému ústavu v Opavě 10, v Těšíně 13, na Pol. Ostravě 7, polským pobočkám v Těšíně 5 a evangelickému učitelskému ústavu v Bílsku 5. Ze stipendií na ústav v Těšíně 2 jsou vyhrazena pro čekatele, kteří by se věnovali vyučování na školách českých a 3 na školách polských. Potřebný obnos 8000 K dá se každoročně do rozpočtu. Kdyby nebylo žáků pro obor český a polský na německém ústavě v Těšíně, přidělí zemský výbor stipendia tato pro jeden rok dle vlastního uznání. Na podporu chudých žáků na pobočkách v Těšíně povoluje se správě ústavu obnos 1000 K ročně.

Žádosti evangelického ženského spolku v Bílsku za podporu na novostavbu sirotčince se nevyhovuje a zemskému výboru se ukládá, aby vyjednával s dámským pomocným komitétem v Opavě, aby se umožnilo připojení k nemocnici v Opavě ošetřovatelnu pro chronické nemocné.

Zpravodaj posl. dr. Bukovský. Na stavbu starého mostu přes Vápenský průplav povoluje se paušalovavý obnos 9200 K, obec Lhota na Bílsku má tento most přistě na své útraty v dobrém stavu udržovati, zemský výbor má nevyhnutelné udržovací práce na Jilovnici dáti provésti zemským nákladem zemským stavebním úřadem, odpisuje se splátka 1722 K z úvěru poskytnutého vodnímu družstvu jako nedobytná a na další práce povoluje se úvěr 5000 K. Vodní družstvo Jilovnice učinilo úpadek a vše přijímá země.

*

XLIII. zasedání 35. schůze 5. října 1907.

Předseda kard. dr. Kopp a předčítá při zahájení přípis zemských úředníků, v němž děkují za úpravu platů.

Přisedící dr. Rochovanský odpovídá na dotaz posl. Josephyho stran nového stavebního řádu, že dožadována byla četná dobrozdání, která přivozují častější změnu již hotového návrhu. Konečná revize pro jiné neodkladné práce odročila se až po sněmovním zasedání, kde referent s příslušnými odborníky text předlohy ustanoví, která pak zašle se veřejnosti, obcím, úřadům atd., aby se o předloze vyslovily a případná přání sdělily, by se tak předešlo pozdějším rekriminacím.

Posl. dr. Michejda táže se výboru pro právní záležitosti, co je se změnou zákona honebního, k čemuž z Těšínska došly tak četné petice, v nichž žádá se, aby zajíce směl každý jako každou škodlivou zvěř,

Průmysl za nedostatků uhlí musí platiti žádané ceny, což nezůstává ovšem bez využitkování sprostředkovatelským obchodem. Chudšímu obyvatelstvu se pak tím nevyhnutelně pahlivo přímo odnímá. Zákaz vývozu mohl by se jedině v Čechách při hnědém uhlí provésti, jehož vyváží se 8 milionů tun, u nás je nemyslitelný, poněvadž jsme dnes přímo poukázáni na dovoz 5 milionů tun uhlí z pruského Slezska. Ustanovení pevných cen uhlí státem je nemyslitelné, jako se nedá úředně určití výše těžby a kolik se ho u nás a kolik v cizině spotřebovati smí. Návrh výborový proto vyzněl: C. k. zemská vláda se vyzývá:

I. Aby předložila zákon o kartelech, jimiž by se poměry tyto upravovaly a výstrelky jejich proti obecnému dobru případně i trestně soudy stihaly.

II. Státu má se zajistiti rozhodující vliv na vývoj cen a těžbu uhlí postátněním vhodných dolů a otevřením nových uhelných poli.

III. Hornický zákon má se zdokonaliti v tom směru, aby nepoužitá kutací povolení se odvolala a nová dávala se jen na určitou dobu a za jistých podmínek.

IV. Nedostatků vagonů má se bez ohledu na fiskální obavy bez odkladu odpomoci.

V. Opatření zásob uhlí veřejnými korporacemi pro domácí potřebu má se co nejvíce podporovati.

*

Zpravodaj posl. Hampel. Prof. Augustu Wiesingrovi na střední hospodářské škole v Horních Heřmanicích za započítání prozatímně na ústavě ztrávené doby se vyhovuje. — Podobně žádosti podnikatelstva stavby místní dráhy z Frýdlantu přes St. Hamry do Bílé o přeložení části okresní silnice u t. zv. Šanců nákladem podnikatelstva.

Zpravodaj posl. dr. Stratil. Obci Vřesíně k nákladu 13.000 K na stavbu cesty obcí dle vzoru okresních silnic povoluje se podpora 2000 K a obci Stěbořicím k stavbě silnice ze Stěbořic do Jestkovic (délka 2.2 km, náklad 43.000 K) podpora 4 840 K.

Zpravodaj posl. Janotta. Na úhradu schodku za leta 1905 a 1906 při obecní nemocnici v Bílsku povoluje se po přimluvě posl. Josephyho místo navrhovaných 7000 K obnos 10.000 K.

Po delší debatě, již účastnili se posl. Josephy, jenž podal pozměňovací návrhy, posl. dr. Pohl, K. Türk a dr. Bukovský, zamítají se návrhy pozměňovací a schvalují výborové, že se převzetí nemocnice cis. Frant. Josefa v Bílsku do zemské správy odmítá, starostenskému úřadu v Bílsku ukládá, aby sestavil program potřebných doplňovacích staveb v této nemocnici a dal sestaviti plány a rozpočty těchto adaptací a zemskému výboru že se ukládá, aby k vůli určení příspěvku na tyto stavby návrh sněmu předložil, když budou plány a rozpočty zemským stavebním úřadem přezkoušeny. Návrhy posl. Jo-

sepyho byly zamítnuty z obav, že by i jiné obce pak přišly s podobnými žádostmi, které dnes nemocnice vydrží.

Pro případ, kdyby bylo zapotřebí k odstranění škodlivých následků, jež vznikly úpravou Opavice v Opavě a v Kateřinkách na spodnějším toku a bylo třeba provést úpravy v místech, kde řeka tvoří říšské hranice, vyslovuje sněm ochotu přispěti 20% k nákladu jako při jiných pohraničních tocích.

Schvaluje se závěrečný účet zemského školského fondu za rok 1906. Byl rozpočet překročen o 51.361 K.

Rozpočet školského fondu na rok 1908 schvaluje se s příjmy 28.167 K 94 h a výdáním ve výši 3.694.851 K 60 h; činí tudíž schodek 3.666.683 K 66 h a uhradí se ze zemského a dometskálního fondu. Výdání na školství proti roku letošimu rozpočtena jsou o 131.735 K 32 h výše.

Schvaluje se účetní uzávěrka zemského a dometskálního fondu za r. 1906. Koncem prosince 1906 zbyla pokladni hotovost 1.044.668 K, cenných papírů bylo za 528.816 K. Jmění měla země 4.271.554 K, dluhá 6.799.669 K.

Zpravodaj posl. Olbrich. Žádosti obce Nýdku za příspěvek na zakoupení pole pro stavbu školy v kolonii Glachově se nevyhovuje a pokud týče se podpory provedeného vodovodu pro školu má se stavební úřad zemský příležitostně přesvědčiti, bylo-li ho nutně zapotřebí a sněmu zprávu podati.

Obci Studénce na stavbu budovy německé školy jednotřídní k nákladu 25.410 K povoluje se podpora 3000 K a dá se příspěvek na vnitřní zařízení.

Silničnímu okresnímu výboru ve Frýdku dává se podpora 1500 K na opatření silničního parního válce a na rekonstrukci silnice z Dobré do Morávky v délce 3-2 km. 2600 K, obojí pro letošek; pro rok 1908 na další část přestavby téže silnice 3200 K, na přípojovací silnici k nádraží v Dobré 600 K a na silnici ve V. Kunčicích 2000 K, celkem 5800 K.

Obci Kylešovicím povoluje se na projekt spojovací silnice Kylešovice—Opava poznačený písmenem B podpora 2000 K, a pokud týče se projektu A, překročí se k rozřešení otázky podpory, jakmile stavba bude provedena.

Silničnímu okresnímu výboru ve Fryštátě na opatření silničního parního válce povoluje se 1500 K. Další prosbě o příspěvek na rekonstrukci silnic se nevyhovuje, poněvadž má okres daňovou základnu 533.000 K a pouze 30% přírůžku, ačkoliv rekonstruoval již na 60 km. silnic.

Posl. Halfar líčí jako předseda okr. silničního výboru fryštátského jeho finanční stav a navrhuje, aby žádost přikázala se zemskému výboru k šetření a podání zprávy.

Posl. Hampel přimlouvá se za přijetí návrhu Halfarova, jehož nepopíratelnou zásluhou je, že mizerné silnice okresu fryštátského jsou dnes z větší části přímo vzorné, zač mu celá země musí děkovat.

Po přimluvě zpravodajové se přijímá první část návrhu výborového s dodatkem posl. Halfara.

kritiky, jež nabyly významu nejen po stránce ocenění hudebního umění českého, nýbrž i přiznáním bohatosti, libozvučnosti a zvlášť měkčnosti řeči české.

Stávka zřízenců severní dráhy. Za příkladem zřízenců soukromých drah usnesli se i zřízenci severní dráhy zahájit 15. října t. zvanou pasivní resistenci čili obmezenou službu, nevyhoví-li ředitelství jejich požadavkům po zlepšení mzdy a zařazení jejich do statů státních zřízenců. Na tuto pohrůžku ředitelství severní dráhy vyzvalo zřízencecké organizace, aby si zvolili osobní komise, s kterými by ředitelství vyjednávalo. Tyto komise byly 3. října se vši tichostí zvoleny a svolány budou do 10. října k poradě o úpravě platů. Zřízenci se proto usnesli odložit počátek pasivní resistance do 1. listopadu pro případ, že by se jim nevyhovělo. To se asi stane, neboť ředitelství jeví velkou ochotu. Tak ředitel Bahans 5. října k deputaci zřízenců prohlásil, že statut o převzetí zřízenců severní dráhy do statů státních zřízenců je téměř hotov a že k příslušným práním zřízenců dle možnosti se bude přihlížeti.

Podpora. Moravský sněm ve schůzi 4. října povolil slezským obcím Nové Vsi a Malenovicím u Frýdku podporu po 100 K na stavbu mostu přes Ostravici. Věc tato zavdala příčinu k debatě. Poslanec Smrček vyslovil se, aby sněm takové podpory nepovoloval, protože stát nedává podpor na opravu mostů přes řeku Moravu. Posl. Kadlčák uvedl, že nejedná se o nový most, nýbrž že tento most jest již dávno postaven a že je ho velice potřebí. Zbudovaly ho chudé obce svým nákladem. Zpravodaj posl. Chlebus ujistil, že záležitost vleče se již od r. 1886. Návrh na podporu byl pak přijat.

Nový český ústav pro hluchoněmé má se zříditi dle návrhu zemského výboru buď ve Val. Meziříčí neb v Bystřici p. H. Ve školském odboru většina vyslovila se pro Val. Meziříčí.

Povolena půjčka. Obci Mariánským Horám moravský sněm ve schůzi 4. října povolil půjčku 1.500.000 K hlavně na stavbu kostela a fary.

Zkoušky učitelské způsobilosti v Přívoze. Ředitelství c. k. zkušební komise pro školy obecné a měšťanské v Příboře přijímá opovědi ke zkouškám způsobilosti učitelské pro školy obecné a měšťanské, jakož i ke zkouškám doplňovacím a speciálním do 25. října 1907. Doba zkoušky oznámí se každému kandidátu písemně.

Zápis do škol. V Hranicích zapsáno bylo do české obecné školy 274 chlapců a 298 děvčat, do českých měšťanských škol 135 chlapců a 126 děvčat, do německé obecné 185 chlapců a 159 děvčat, do německé divčí měšťanské školy 105 děvčat.

Velkostatek Loučku u Val. Meziříčí prodal bar. Poper dřevařské firmě Munkově ve Vidni za 600.000 K. Loučku koupil teprv vloni od dra Mikyšky ml.

Osobní ze škol. Učitel Rud. Graf ve Slatině

6. odchod na odpočinek s plným platem po 35 letech služby;

7. zvýšení platu učitelek ručních prací, které jsou za nynějších podmínek ustanoveny definitivně, na obecných školách na 1000 K, na měšťanských školách na 1200 K, přiznání 6 služebních přídaveků po 10% a 20% příbytečného. Plné vpočítání služební doby vysloužené před platností nynějšího zákona těchto učitelek při přiznávání služebních přídaveků a odchod na odpočinek s plným platem po 35leté službě.

Až do úpravy těchto poměrů sněm ať povolí drahotní přídavek 20% a vpočítání do pense dvou služebních let před složením zkoušky učitelské způsobilosti.

Za české učitelstvo p. učitel Nohel z Polské Ostravy vyslovil souhlas s těmito požadavky. Poslanec Kudlich uznal oprávněnost učitelských požadavků o zlepšení hmotných poměrů, ale prohlásil, že za nynějšího stavu zemských financí nelze od země žádati nových obětí. Na to navržen byl k uvedeným požadavkům tento dodatek:

„Učitelstvo nechce, aby úprava jeho platů stala se zvýšením zemských přírůžek. Očekává a žádá od zemských a říšských poslanců, aby patřičně tlačili na ústřední vládu, aby v nejkratší době zemím na jejich potřeby se připlácelo.“

Návrhy s dodatkem byly jednomyslně schváleny. Čeští a polští učitelé ze schůze potom odešli. Odchodem jejich se ukázalo, že slovanských učitelů ve schůzi byla většina. Myslíme ostatně, že takové hromadné vystupování inteligentního stavu za příkladem dělnictva není zcela na místě. Požadavkům svým inteligentní stavy mohou i jinak účinně a důstojně zjednatí platnost. Nelze také souhlasiti s hromadným vystupováním slovanského učitelstva v německé schůzi a rozhodně odsouditi dlužno, aby při takové manifestační příležitosti zástupce slovanského učitelstva mluvil německy, jak to učinil p. učitel Nohel. Němečtí učitelé i na nejuctivější pozvání slovanského učitelstva byli by se zachovali zcela jinak a zejména jejich zástupce ve slovanské schůzi by zcela jistě slovansky nemluvil. Jinak se stanoviska věcného nelze vykládati ve zlé učitelstvu, že se domáhá zlepšení svých poměrů. Činí tak i mnohé jiné stavy mnohem lépe situované. Ale máme právo žádati, aby naše učitelstvo i v této věci vystupovalo důstojně jako učitelstvo české a pamětlivo jsouc svého kulturního a národního poslání posilovalo nás tak v zápase za právo jazyka českého.

Krajané, přistupujte za členy Matice Opavské!

(Nejmenší příspěvek roční 2 K. Členové dostávají Věstník Matice Opavské zdarma).

výborového s dodatkem posl. Halfara.

Zpravodaj posl. dr. Bukovský. Přijímá se částečná změna zákona o rekonstrukcích na Vápenském průplavě.

POLITIKA.

Rakousko-uherské vyrovnání bylo uzavřeno 5. října večer v hlavních zásadách, když sblížili se ministři i v otázce rakousko-uherské banky. Ministerský předseda bar. Beck byl již odhodlán se svými soudruhy opustit Pešť, vše bylo k odjezdu připraveno, ale vyjednávalo se dále. Konečně v poslední chvíli prohlásil ministerský předseda uherský dr. Weckerle, že uherští ministři přijímají poslední návrhy rakouských ministrů. Podrobnosti v časopisech jsou domněnkami, poněvadž se účastníci porad zavázali čestným slovem zachovati úplné mlčení. Poněvadž je třeba projednat ještě některé podrobné otázky, zůstali rakouští ministři dále v Pešti. V úterý mají býti přijati oba ministři předsedové císařem, aby mu podali zevrubné zprávy.

Ríšská rada je svolána na 16. října, uherský říšský sněm na 10. října. Dne 16. října v obou sněmovnách vlády podají všechny vyrovnávací předlohy, bude-li do té doby doslovné znění provedeno, jinak však stejně prohlášení, na jakých základech předlohy tyto jsou vybudovány.

Srbská skupština byla králem svolána na den 14. října. Pochybuje se však, že by klidně jednalo a jsou obavy, že obstrukce mladoradikálů vypukne s novou silou.

Severovýchodní Morava.

Pěvecké sdružení moravských učitelů vzniklo před 3 roky původně jakožto volné sdružení abiturientů c. k. ústavu učitelského v Kroměříži a několika učitelů, vesměs žáků prof. Ferd. Vacha. Duši sdružení od prvopočátku byl sám dirigent prof. Vach. O velikonocích v roce 1904 utvořilo se „Pěvecké sdružení moravských učitelů“ jako spolek se sídlem v Kroměříži, letos z důvodu snažšího sjíždění ke zkouškám stalo se sídlem město Přerov. Činnými členy P. S. M. U. jsou učitelé pěveci, přispívajícím členem kdokoli, jenž přispívá ročně 2 K, zakládajícím členem, kdo jednou pro vždy složí obnos 50 K. P. S. M. U. již prvním vystoupením v Čechách získalo si bezpodmínečného uznání seriosní kritiky, uznání ta pak stupňována a vyvrcholena kritikou cizí u příležitosti loňské koncertní cesty po Německu. Do dneška absolvovalo P. S. M. U. řadu koncertů ve všech čelnějších městech na Moravě, v Čechách, pak kromě Prahy, kde koncertovalo třikrát, též v Kolíně, Pardubicích, Chrudimi a Kutné Hoře. Dvakrát koncertovalo ve Vídni, v Německu pak: v Mnichově, Lipsku, Norimberku, Berlíně a Drážďanech. U příležitosti tourné po Německu přinesly nejčelnější německé listy vesměs nejvyšší uznání

Osobní ze škol. Učitel Rud. Graf ve Slatině jmenován byl učitelem 1. třídy, učitelkou 1. třídy Božena Bařinová v Přívoze, učitelkou 2. třídy B. Martinová v Hrabové u Vítkovic.

Nový německý podnik. V Mohelnici hodlají Němci postaviti novou akciovou přádelnu na len. Přípravný výbor vydal již provolání, aby se upisovaly akcie. Nový závod má se zřídití nákladem 4 milionů K.

Z ostravského trhu. Dne 2. října přivezeno bylo na trh v Mor. Ostravě 265 metrických centů ovsa, 350 metrických centů bramborů, 700 košů ovoce, 32 fůr zeleniny, 35 fůr zeli, 45 vozů sena, 1 vůz slámy a 1300 kusů drůbeže. Dne 1. října na dobytčí trh přihánáno bylo 224 kusů vepřového dobytka a 620 selat.

Znamení doby. V Brně na Zelném trhu nabízela 2. října mladá žena 9letého hochy kolem jdoucím ku koupí. Když byla zatčena, tvrdila, že činí tak z bídy a že chlapce nemůže uživit. V zatčené byla zjištěna Anna Michálková, nádenice z Val. Meziříčí.

Slezští učitelé žádají zvýšení platu.

V sobotu 28. září konal zemský spolek německých učitelů ve Slezsku „u tří kohoutů“ v Opavě výroční valnou hromadu. Hlavním bodem denního pořádku kromě obvyklých výročních zpráv a voleb výboru bylo jednání o požadavcích učitelstva co do zlepšení hmotného jeho postavení. Ke schůzi dostavilo se hromadně také učitelstvo české, hlavně z Těšínska a Klimkovska, a učitelstvo polské. Celkem bylo na schůzi na tisíc učitelů. Z pozvaných zemských a říšských poslanců přišli pouze poslanec za Opavu Kudlich a sociálně-demokratický poslanec Tuppy z Krnova. Město Opava zástupce svého nevyslala.

O požadavcích učitelstva za další úpravu platů podával zprávu učitel Leichner z Alexandrovic a učinil tyto návrhy:

„Valná hromada zemského učitelského spolku konaná 28. září v Opavě žádá:

1. aby základní platy učitelstva postaveny byly na roveň s platy nejnižších čtyř hodnostních tříd státních úředníků a to tak, aby každý učitel obecné školy mohl dosáti nejvyššího stupně platu IX. a každý učitel měšťanské školy nejvyššího stupně platu VIII. hodnostní třídy;
2. postup dle služebního stáří nejen ve stupních platu, nýbrž i při dosažení jednotlivých hodnostních stupňů;
3. zvláštní odměnu za zvláštní školské práce funkčními přídatky;
4. příznání osobních přídatků oněm učitelům, kteří po 20leté službě nedosáhli míst správců;
5. býtné ve výměře aktivních přídatků státních úředníků a vpočítání jeho do výslužného;

Zpravy.

Slezský sněm usnesl se, že česká hospodářská a hospodyňská škola nesmí přijít do Kylešovic a povolil na vydržování hospodyňské školy v Kateřinkách pro školní rok 1908—9 obnos 3000 K. Dále schválen byl návrh zákona o započítání 2 let po zkoušce učitelské zralosti do zkoušky způsobilosti při vyměření služební doby u slezských učitelů. Doba delší 2 let se nezapočítá. Zároveň zamítl sněm jednohlasně s ohledem na finanční poměry země a všeobecně těžké postavení poplatnictva žádost za povolení 20procentního drahotního přídatku učitelstvu a požadavky exekutivy polského učitelstva — když byl posl. K. Türk prohlásil, že musí konečně nastati pasivní resistance sněmu vůči věcným požadavkům učitelstva, jež je z valné části v táboře sociálně-demokratickém a přešel na návrh posl. Janotky k dennímu pořádku o návrhu posl. Hrubého a soudruhů, aby se učitelstvu vymohl státní drahotní přídatek. Ukončení zasedání ve středu 9. října.

Okresní učitelská konference v Opavě konala se v sobotu 5. října obvyklým způsobem. Zároveň provedena byla volba do okresní školní rady okresu opavského a zvoleni byli dosavadní zástupcové učitelstva a to učitel na měšťanské škole v Odrách Tobiasch 86 a nadučitel Martin Hrabetz z Holasovic 83 hlasy. České učitelstvo, které je v menšině, odevzdalo prázdné hlasovací listky.

Do okresní školní rady ve Fryštátě při volbách zástupců učitelstva zvolen byl též jeden Němec, ačkoliv nedosáhl absolutní většiny. Okresní hejtman Bobowski nepočínal si nestranně a podalo proto sdružení polského učitelstva proti této volbě protest k zemské vládě.

Obchodní a živnostenská komora v Opavě koná rádnou schůzi 7. října o 3. hod. odpo. Mezi jiným je na pořadí změna názvu stanice Svinova, o vydání zákona na podporu průmyslu ve Slezsku, o podpoře dívčí pokračovací škole průmyslové na Pol. Ostravě a o úpravě noční práce žen mimo různé jiné záležitosti.

Státní reálka v Opavě oslavovala 5. a 6. října své 50leté trvání. V sobotu byl „u tří kohoutů“ slavnostní komers bývalých žáků starších i novějších ročníků, v neděli dopoledne v Jahnově tělocvičné slavnost, při níž správce ústavu školní rada Vladimír Demel podal obraz 50letých dějin ústavu. Za zemskou vládu promluvil dvorní rada ryt. Dobrovský a za město Opavu starosta dr. Rochovanský. Účastníci sešli se pak v poledne k banketu, při němž mnoho řečí bylo proneseno.

Sjezd pokrokářů ze Slezska a celé severový-

chodní Moravy určen je na neděli 27. října do Mor. Ostravy. Zasedání chce dopoledne i odpoledne a bude prý pracovní.

Zupa českých lékařů ve Slezsku koná řádnou valnou hromadu v sobotu 12. října o 6 hodině večer v Národním domě v Mor. Ostravě. Pořad: 1. Po zahájení čtení protokolu minulé valné hromady. 2. Zprávy: jednatele, pokladní a revisorů účtů. 3. Volby: starosty, místostarosty, 3 členů výboru a 2 náhradníků, 2 přehližitelů účtů, jednoho delegáta a jeho náhradníka do užšího výboru Ú. J. Č. L. 4. Přednáška p. docenta dra O. Kose. 5. Stanovení výše ročního příspěvku. 6. Určení místa příští valné hromady. 7. Volné návrhy.

Nová raiffeisenka ve Stonavě za Frýstátem v polském území se právě utvořila a rozhodla se přistoupit k Jednotě českých hospodářských společenstev ve Slezsku a nikoliv k německému svazu Bilska.

Polská omladina. Policie vypátrala v Bialé, že utvořilo se z řemeslnické mládeže měst Bilska a Bialé ztvoření polské mládeže. Policie zjistila 17 účastníků a spolkovou místnost uzavřela, když byla pobrala spolkové papíry a knihy. Účelem sdružení byla prý hlavně četba a pěstování tělocviku, straší tedy nebezpečí že 17 polských hochů jen v hlavách německé policie v Bialé.

„**Dzennik Cieszynski**“ vydává i zvláštní číslo nedělní pod názvem „Tygodnik Cieszynski“.

Abrahamoviny slavil 27. září v nejužším kruhu rodinném profesor českého gymnasia v Opavě p. Robert Parma. Pan profesor Parma je rodák frenštátský, do Opavy nastoupil školním rokem 1886/7. Práci svou věnoval škole a zamilovaným studiím jazykovým o místních a rodových jménech, jichž část uveřejnil ve Věstníku Matice Opavské a překládal z maďarštiny (v Kytici). Veřejně nevystupoval. V české společnosti opavské je řidším, ale vždy milým hostem a příjemným společníkem oblíbeným u všech. Stejně k němu lne i studující mládež, již je dobrým a laskavým učitelem. K významnému v životě dni voláme p. profesoru: Na mnohá ještě léta!

Arckníže Evžen jako velmistr německého řádu zavítal do Opavy k prohlídce řádových dvorů v Opavě, na Štítině a na Hrabyni. V Opavě navštívil zemského presidenta dra bar. Heindla, kardinála dra Koppa a brigádníka gen. Fibicha a přijal četné osobnosti.

Falešná zpráva. Byla nám soukromě sdělena zpráva o náhlém úmrtí ředitele gymnasia v Zábřeze na sev. Moravě p. dra Fr. Kahlika. Zpráva ta se ukázala falešnou, což k radosti četných přátel p. ředitele konstatujeme.

Zapadlí vlastenci se sejdou ve čtvrtek 10. října o 4. hod. odpoledne. Velice důležitě. Šebela.

Zimní hospodyňský kurs v ústavě sester dominikánek v Klimkovicích započne 5. listopadu t. r.

33 K 18 h, od odboru ve Svinově 50 K, v Litultovicích 1 K 41 h, od Centrální záložny v Opavě 100 K, z pokladničky v Hlavnici 2 K 05 h, od p. Tetensa v Porubě 11 K 37 h, od raiffeisenky v Byslavicích 3 K, od firmy J. Fromm v Opavě 600 K, celkem 1449 K 60 h.

Z opavské poroty. Pro zasedání, jež zahájí se 16. října určeny jsou doposud tyto případy: Dne 16. října s 26letým dělníkem Ludwigem a 18letým Františkem Šlachtem pro zločin zháření; 17. října s 20letým Jos. Weidlichem a 17letým Kar. Hakenbergem pro zločin krádeže a téhož dne s 15letým cihlářským dělníkem Emilem Hrubým, pro zločin krevního smilstva; dne 18. října s 41letým ženatým dělníkem Janem Latzlem pro zločin zháření; 19. října s Janem Grosmanem z D. Lešné pro těžké ublížení na těle a Jos. Gotwaldem z Kostece pro týž zločin; dne 21. října s Jindř. Artlem a soudr. pro přestupek urážky na cti spáchaný tiskem; dne 22. října s 15letou Emilií Englišovou z Krnova pro zločin zháření a téhož dne se 17letou Josefou Thomasovou z Deštného pro zločin vraždy dítěte a 23. října s 19letým řeznickým pomocníkem Aug. Hanslem pro krádež, tělesné trýznění a cizoložství.

Oheň v Rychvaldě. Dne 2. října vyhořela stodola starosty Janečky i se všemi zásobami. Při ohni zlomil si náčelník hasičského sboru Chromík ruku. Škoda požárem způsobená činí 4000 K.

Krádež v hostinci. Neznámí pachatelé vnikli oknem z ulice v noci 5. října do hostince Pavla Schauera, jemuž již nedávno návštěvu udělali, a odnesli nápojů, pokrmů a dentařku za 100 K.

Tyf v Bilsku a v Biale opět se vyskytuje. Byly zjištěny 2 případy na slezské a 4 na halécké straně.

Barbarská kultura. Ve schůzi obecního výboru města Kroměříže na Moravě 2. října t. r. sdělil starosta dr. Pištěcký toto: Příslušník náš Josef Vlček vystěhoval se před dávnou dobou do Saska, kde se poctivě jako zedník živil. Před nedávnem onemocněla jemu manželka a byla dána do nemocnice v opatrování. Saské úřady se asi domnívaly, že Vlček nebude s to ošetrovací útraty zapraviti a proto brutálním způsobem vzaly nemocnou ženu z nemocnice a též Vlčka přímo z práce odvedly a za hranice poslaly. Nedopřály jim ani tolik času, aby si mohl Vlček svou mzdu vybrati a nabytkem a ostatním majetkem nějak disponovati. Nyní jest zde u nás. Obecní výbor ať vysloví rozhořčení nad touto brutálníou německých úradů a požádá pana poslance, aby na příslušných místech intervenoval. Návrh tento obecní výbor přijal jednomyslně.

Pasivní rezistence na tratích společnosti státní dráhy a severozápadní dráhy trvá dále a zůstuje se tím, že řemeslníci z dílen a dělníci při svrchní stavbě zahajují stávkou. Nádraží jsou přečpána a vlaky ná-

D O P I S Y.

Z kraje 7. října. (Něco o našem školství.*). Část učitelstva stěžuje si na nepřátelství rodičů ke škole. Onehdy jsem zas četl, že jistý učitelský spolek chce pracovat za součinnosti rodičů a proto zve rodiče na přednášky. To je všecko krásné a dobře myšlené, ale přece na mnoha místech hotovou propast mezi rodiči a školou tím nezmírní. Zde vězí příčina jinde a já si dovoluji ji vysvětlit. Posílám dvě děti do školy. Dnes přijde jeden a spustí: Tatínku, mám donést 1 K na sešity. Korunu obdrží. Druhý den přijde opět druhý: Tatínku, potřebuji 1 K 40 h na to neb ono a nyní vyjmenuje věci, kterých potřebuje. Já k tomu podotknu: To již máš, to jsem ti koupil tehdá. „To nyní nesmíme míti“, zní odpověď. Na př.: štetce, které lonský rok byly koupené a jsou úplně zachovalé, letos již nejsou k potřebě. Lonský rok byly štetce na obou stranách, letos směji býti jen na jedné! Skřínky na barvy, které lonský rok vyhotoveny, letos nejsou k potřebě, musí býti nové. A tak by se dalo vyjmenovati podobných věcí celá spousta. Věci, byť i úplně zachovalé, musí se zahodit a koupit nové. Považte jen rodiče, kteří posílají 3—5 dětí do školy a musí si všechno opatřit, nebo potřebné opatřili, ale musí vše zahodit, neboť nevyhovuje to vkusu! Zeptati se ovšem leckdo se neodvážá, proč lonský neb předlonský rok vyhovovala ta neb ona věc a letos ne, protože tím dotazem mohl by na sebe uvaliti podezření, že patří mezi nepřátele školy a pokroku. Dle mého mínění je škola na to, aby se v ní učilo a ne snad proto, aby sloužila za obchodní dům. Bylo by jen k prospěchu školy, kdyby neustále zaváděné novoty, které s učební osnovou nemají přece nic společného, aniž vlivu na vyučování, se z kompetentní strany vysvětlily a odůvodnily. Myslím, že by to neškodilo, kdyby se řeklo, ve škole to neb ono nevyhovuje, sdělte to rodičům, by opatřili nové a nebo zaslali peníze. Já prosím, by na můj dotaz o věcech zde vylíčených bylo reagováno a žádoucí vysvětlení podáno. Mluvíme zde ze srdce mnoha rodičů a proto již v zájmu harmonie školy s rodiči vysvětlení je nutné.

Z Kateřinek 5. října. (Odsouzené sociálně-demokratické násilí.) Čtenářům „O. T.“ je známo, že v době voleb do říšské rady konala národní strana v Kateřinkách důvěrnou schůzi, do níž násilím chtělo se dostat několik soc. dem. poštvaných výtečníků, aby schůzi rozbili. Se zdviženými holemi vrhli se na dvéře, násilím je otevřeli a tropili takový řev, že schůze musela býti přerušena, protože vlastního slova nebylo slyšeti. Kulturní jednání sociálních demokratů udáno státnímu nadvládnictví, které zavedlo vyšetřování. Přelíčení muselo býti po dvakráte odročeno, protože obžalovaní se všichni nedostavili. Tento týden věc vyřizena. Ačkoli měli demokraté obhájce Žida (pak prý nejsou židovskou partají), byli odsouzeni. „Hlas Židů“ prolévá krokodylí slzy nad jejich odsouzením, vrhá se proto na P. Šebela a dovolává se slov: A odpust

minikánek v Klimkovicích započne 5. listopadu t. r. a ukončí na jaře dne 14. dubna. Do kursu přijímají se děti školní odrostlé, jež si přejí vyučiti se ve vaření, šití prádla, sáta, hotovení ozdobných prací a vedení domácnosti. Za tím účelem zaměstnány jsou v hodinách dopoledních pod dozorem učitelčím v kuchyni, odpoledne pracují ruční práci nebo konají různá praktická cvičení v hospodářství, v zahradě nebo mlékárně. V hodinách odpoledních od 4—6 poučují se theoreticky o vedení a zařizování domácnosti, o různých pracích hospodářských, o zahradnictví, mlékařství, účetnictví a vedení knih. Snahou učitelky jest vycvičiti dívky navštěvující za dobré hospodynky nebo kuchařky, jimž na požádání opatruje ústav též dobrá místa služebná. Za celé zaopatření, byt, stravu, otop, světlo a vyučování platí se měsíčně 36 K; při zápisu zaplatí chovanka 5 K zápisného. Žákyně mimo ústav bydlicí platí měsíčně za návštěvu kursu 8 K. Přihlášky do pětíměsíčního hospodynského kursu přijímá do konce tohoto měsíce správa ústavu sester dominikánek v Klimkovicích.

Tamburášský koncert v Klimkovicích pořádá odbor tumburášský „Sokola“ přívozského v neděli 13. září v obecním hostinci. Začátek o 4. hod. odpo. Večer věneček při kvintetu sokolském řízením br. K. Patočky. Odjezd z Přívozu o 1/23 hod. odpo. Povozy ze Svinova a zpět k dispozici.

Zpráva časopisecká. Veřejností již prolétly zprávy, že časopis „Revue moravsko-slezská“, vycházející až dosud v Mor. Ostravě, bude značně rozšířena a že v dohodě s „Klubem přátel umění v Brně“ stane se jednotnou kulturní revuí, o níž na Moravě bylo už po léta usilováno. Vycházeti bude nadále ve velkých měsíčních sešitech kvartového formátu o 4—5 arších za předplatné 10 K ročně a přinášeti bude vedle části revuální též belletrii od předních autorů. Po stránce literární a umělecké bude redigována spisovatelem Aloisem a Vilémem Mrštíkem, část revuální říditi bude p. Ot. Skýpala. Tím konečně rozřešena bude otázka revuálního časopisu moravského a zajisté každý tuto zprávu uvítá, kdo sleduje kulturní vývoj českého živlu na Moravě. Záleží na spolcích a obecnstvu, aby tuto snahu vydavatelstva podporovalo.

Pro Ústřední Matiči Školskou do hlavní pokladny její v Praze odvedeno bylo v měsíci lednu až květnu 1907 ze Slezska: z Pustějova v pokladničky K 21 92, od dra Zikmunda v Bohumině 2 K, od Marcalika v Rychvaldě 10 K, od odboru ve Velké Polomi 338 K 93 h, z plesu v Polance 5 K, od odboru ve Stěbořicích 14 K 74 h, z Benkovic 5 K 70 h, od p. Malé z Jaktáře 10 K, od besedy „Svépomoc“ v Těšíně 1 K 70 h, od J. Mojžíška z Frýdku 22 K, od odboru v Litultovicích 3 K, od A. Moravce v Hrušově 31 K 60 h, od odboru v Malých Kunčicích 12 K, z věnečku ve Velkých Kunčicích 40 K, od odboru v Kateřinkách 130 K, z pokladničky v Pustějově opět

zahajují stávkou. Nádraží jsou přecpána a vlaky nákladní se po většině již vůbec nevypravují. Osobní vlaky přicházejí s několika hodinými přestávkami a podobně i rychlíky. Aby zásobováni Vidně mlékem a jinými potravinami netrpělo, učiněna byla všemožná opatření.

Z lázní Luhačovic. Letošní návštěva dle úředních záznamů obnášela 4255 osob; proti loňským 3504 osobám stoupla tedy o 751 osob. Dle jednotlivých zemí navštívilo lázně: z Moravy 2157, Čech 1011, ze Slezska 128, Dol. Rakous 267, Haliče 149, Přímoří 3, Kraňska 1, Uher 478, Chorvatska 3, Bosny 4, Ruska 27, Německa 6, Bulharska 7, Rumunska 1, Italie 1, Francie 1, Anglie 1, ze Sev. Ameriky 7, Činy 2 osoby.

Co stály volby sociální demokracie? Na poslední volby do říšské rady německá sociální demokracie v Rakousku vydala 183.000 K. Z toho přišlo na Čechy 48.541 K, na Moravu 7679 K a na Slezsko 6869 K. Českým dali němečtí soudruzi na volby 8825 K. Výkazy o všech výdajích české sociální demokracie nejsou po ruce, ale budou vykazovat jistě pěkná čísla.

Sluje uhebné v Haliči byly objeveny u Přemyšlu a je prý naděje, že budou dosti vydatné, aby se těžení mohlo vypláceti.

Z pošty. Dne 3. října byla při poštovním úřadě v Bilovicích u Podivína (pol. okres Hodonín) zavedena telegrafní služba a omezenou denní službou.

Závod na Semmering. Zatím — co se v Německu, Francii a Anglii pořádají každoročně velké závody automobilní, jimž automobil v neposlední řadě své rozšíření děkuje — a jež obratným organizováním postrádají obávaného kdysi nebezpečí pro diváky, zdálo se, že v Rakousku k pořádání takového velkého závodu nebude lze dospěti vůbec. Tato domněnka zvrácena byla závodem, jenž pořádán byl 22. září 1907 do vrchu na Semmering, a který utvářil se ve velkolepou událost sezony. Neméně než 108 soutěžících automobilů známek francouzských, belgických, italských, německých a rakouských účastnilo se tohoto závodu na trati 10 km dlouhé, na zatáčky bohaté, ze Schottwienau na vrchol Semmeringu vedoucí, jejíž cíl jest o 400 m výše položen nežli odjezd. Jest přirozeno, že vítězové jednotlivých tříd tohoto závodu musili podati skutečně dokonalý výkon a o to zajímavějším jest, že známá továrna automobilů Laurin a Klement, akciová společnost v Mladé Boleslavi, zvítězila svým novým lehkým vozem čtyřcylindrovým o 14/16 HP, dále motorovou dvoukolkou v příslušných třídách, a že oblíbená její voitureta v závodě podala znamenitý výkon.

Českým stenografům vydává V. Beneš ve Vrsovicích těsnopisem psaný týdeník, který přináší zprávy politické, školské, literární, těsnopisné, sociální, kacířské, různé a další články krácené. Letošní šestý ročník podává v příloze podrobné dějiny těsnopisu Ukázková čísla zdarma.

vrhá se proto na P. Šebelu a dovolává se slov: A odpust nám naše viny, jakož i my odpovíme... Ano je tak směšný a tvrdí, že o výstupu a počinání sociálních demokratů v zále něžného nevědějí. Tak lháti, tak veřejnost klamati dovede jen „Hlas Židů“. Přes 200 lidí v zále vše vidělo a slyšelo, soudně vše dokázáno a „Hlas Židů“ vše popře. A proč volá „Odpust nám naše viny“, když vinen není. Vždyť ví, že se odpouští viníkům. Sám se odsoudil. To by se arci sociálním demokratům líbilo, aby se jim vše odpustilo. A oni jásaají, když spoludělník je odsouzen k pokutě, pronásledují dělníky jiného smýšlení, hrozí zabitím atd. Ne tak, sociáci. Kdybyste znali katechismus, věděli byste, že se odpouští hříšníkům pokání činícím, ale ne lidem zatvrzelým. Či miníte se dáti již na pokání?

(O čem „Hlas Židů“ nesmí psát?) V Kateřinkách se vede boj o paralelku při 4 třídě české školy. Obec nechce paralelku mít, a proto nechce pro ni dáti místo a nuti k polodennímu vyučování. Myslíte, že se „Hlas Židů“ zastane českých dětí a české školy? Vychází sice v Kateřinkách, vytrubuje do světa, že je listem českým, hájí práva Čechů — ale teď mlčí jako zařezaný. Proč? Snad „Hlas Židů“ odpoví. My víme pouze, že bratr vydavatele Binčíka je obecním policajtem, že proti Kateřinské obecní německé správě nenapsal dosud „Hlas Židů“ ani slovíčka, že Kubálek a Binčík byli při volbách spojeni bratrsky s německou stranou a že německou školu plní děti sociálních demokratů. Víme, že dříve demokraté demonstrovali před německými pohlaváry, nadávali na obecní správu — ale co začal Binčík vydávati „Hlas Židů“, mlčí, mlčí. To krásné slovo „mlčí“, jak krásně zní a cinká. Proti Židům Němcům „Hlas Židů“ psáti nesmí, protože (to si čtenář domyslí).

Z Hradce-Podolí 2. října. (Matiční slavnost.) Oba slavnostní výlety sokolský i matiční, které v krátké době 14denní po sobě se konaly, vydařily se nad očekávání krásně. Sokolský byl trochu zkažen špatným počasím z rána, ale odpoledne se vyjasnilo a vše zdařilo se velmi pěkně. Nejvíce zamlouvaly se cvičení prostná a na nářadí. Něco podobného ještě obyvatelstvo Podolí Hradce nevidělo a neskrbilo ani pochvalou. Srdečný dík vzdáváme tímto bratrům Sokolíkům, které ani deštivé počasí z rána nezastrašilo a k nám zavítali. Neméně srdečný dík vzdáváme členům zpěváckého spolku „Vlastimila“, který zdařilými sbory k slavnostní náladě nemálo přispěl, zvláště jeho sbormistru p. uč. Hobzíkovi. Pan dr. J. Pluhař svou vzletnou a říznou řečí nadechl přítomné a povzbudil nerozhodné tak, že nadšení pronikalo ledví i srdce všech. Ačkoli celá slavnost nebyla rašena nejmenším projevem nějaké provokačnosti a Sokoli chovali se, jak se na Sokoly sluší a patří, přece musili jistí vzácní pánové učinit oznámení a dělat nepříjemnosti. Dobře sobě to zapamatujem pro příště; známe je ostatně velmi dobře a nedíváme se. Matiční slav-

*) Dopisu tomuto popříváme místa ne snad z nepřátelství ku škole, nýbrž proto, že podobné stížnosti ozývají se častěji a otec s větším počtem dětí školní návštěvou povinných neví přičasto, kde mu hlava stojí. Pozu. redakce.

nost zaskvěla se zase krásným průvodem jezdců a pěkně ozdobených povozů. Zvláště pěkně vyjímali se jezdci v národních krojích. Nejvíce jezdců přijelo z Branky, pak z Benkovic a Bohušovic. Povozy vyslaly Chvalikovice a Kajlovec. Průvod byl by býval ještě imposantnější, kdyby se byli účastnili junáci nebo mladí rolníci na koních ze Žimrovic a Chvalikovic. Doufáme, že se pro podruhé nedají zahanbit a přijedou. Z Benkovic mají dalekou a špatnou cestu a vždy jsou na místě, což jistě jim ke cti slouží. Zajisté nemůže býti nic tak pěkného, jako mnoho švarných mužů na koních; dodává to celku velmi majestátného rázu. O obě slavnosti, mají největší zásluhu hospodářové z Podolí. Vzdáváme tímto všem, kdož jakkoli přispěli k uskutečnění slavnosti nejsrdečnější dík. Zvláště p. red. Hansovi za jeho krásnou přednášku o účelu Matice Opavské. Nermalou zásluhu o výpomoc na výletních mají zvláště slečny Mikla a Anna Beinhauerových, pak slečny Somrový, Duškovy, Polova, obě Meleckých, Přibylvy, Blahutova, Mäterova, v buffetě pak slečny E. Kuzníková i její sestřička Loiska, Kalinova a Kubesova a jiné. Že čistý výnos při obou slavnostech, zvláště při Matiční byl značný, mají zásluhu zase štědrí dárcové, jimž tímto také příslušné díky vzdáváme. Jsou to na prvním místě naši duchovní P. děkan T. Klisín a P. J. Černocho, p. správce školy E. Maivald, pí. Fajková, Hozzová, Kuzníková, Blahutová, Melecká, Šastková, Beinhauerová, Grimová pečivo a cukrovinky; páni: Jauerník, Fromm, Hoffmann a Goldberger nápoje; pí. Kostřicová vůň a mnozí jiní. Doufáme, že na rok přes veškeré protesty opavských a fabriekých Nordmarkův uděláme sobě zase nějaké pěkné slavnosti a že obětavost našich ani ne tak zámožných jako dobrodružných a k svému národu lincích dobrodinců a přátel nebude menší. My v ničem našim nepřátelům nepřekážíme, nechť se také veselí a radují, ale nechť nás nechají také na pokoji a budou mít jej též. Snášeli se lidé obou národností zde dřív, tak to může být i teď. Čím zuřivěji sobě budou počínat oipřecové, tím bude i protitlak ostřejší. Na Podolí kromě několika obchodníků Němců není a tak mohou naši lidé sobě také nějakou slavnost uspořádat. Největší špínou a ostudou jsou tu naši odrodilci; však chodí jako Jidášové a ani do očí se nemohou poctivým lidem řádně podívat; někteří se už ale poznali a vracejí se tam, kam patří a kam jich svědomí volá. Kéž by to učinili i ti ostatní a nedělali hanbu svému jménu a původu. Dalšímu národnímu uvědomění a rozmachu voláme srdečně Na zdar! Za pořadatelstvo: Členěk Kanceliř, starosta Sokola, Karel Kostřica, předseda hosp. společnosti.

Naše písemnictví.

Kde byl starý Velehrad?

V „Novém Životě“ dokončil Viktor Pinkava svou stať „Olomouc—Velehradem“, v níž snesl řadu důvodů, že Olomouc, kde byl nejstarší chrám sv. Petra

pluková Velehradu. Na to všim právem veřejnost naše může býti zvědavá.

Vlastivědy moravské vyšlo místopisu díl IV. č. 12. Obsahuje místopis okresu bystřického nad Pernštýněm, který sepsal Jan Tenora. Kniha má 268 stran, 400 obrázků, mapu okresu bystřického a stojí 4 K 20 h. Vydává se nákladem Musejního spolku v Brně. (Administrace v Údolní ulici č. 57). V tisku jest místopis okresu vyzovského, který napsal Fr. V. Peřinka, berní adjunkt ve Val. Kloboučích. Dosud vyšly místopisy 17 okresů. Celkem vydáno Vlastivědy moravské 220 sešitů.

Na vlastních cestách ve výchově a učbě školy obecné, praxe a návrhy od B. Dvorcekého. Nákladem zemského ústř. spolku jednot učitelských v král. Českém v komisi knihkupectví Jos. Rašína v Praze VII. Stran 152, cena 2 K 50 h. Spisovatel potírá v tomto spise zkonstatělost a nedokrevnost nynějších ustálených soustav vyučovací, které chce nahraditi soustavou novou, živou, měnivou, přispůsobenou době a poměrům. Tak žádá na př. za nynější čítanky časopisy pro mládež, v nichž by dle stupňů věku látka školou předepsaná se probírala přiměřeně rozvíjejícím se schopnostem dětí. Takové číslo časopisu, který by vycházel měsíčně, působilo by prý zcela jinak, než čítanka, kterou má dítě po celý rok v ruce. Podrobně naznačuje cesty, kterak upravit vyučování jednotlivým předmětům jako jazyku vyučovacímu, čtení, psaní, počtům atd. Věnuje také pozornost nauce o těle lidském, o polním hospodářství, o ústavě státní, ručních pracích chlapeckých. Kniha plynuoci z bohaté zkušenosti zaslouží pozornosti všeho učitelstva a vychovatelů mládeže vůbec.

Karolina Světlá, obraz literárně historický, napsal Leander Čech. Nákladem knihkupectví Emita Šolce v Telči. Stran 198 za 1 K 60 h. Spis lahodným slohem podává obraz života, tvorby a spisů čelné naší spisovatelky Karoliny Světlé. Oceňuje celé dílo její velmi důkladně ve třech oddílech: 1. její duševní vývoj, 2. její veřejnou činnost, rozdělení, vznik a obsah spisů, 3. její umění po stránce myšlenkové a citové. Spis končí krásnou úvahou o literárním významu Karoliny Světlé. Čtenářům spisovatelky spis vřele se doporučuje.

Neznámo a záhady duše lidské od Camilla Flammariona, přeložili Anička Novotná a Jos. Pachmayer. Nákladem Hejdy a Tučka v Praze. Díl I. za 3 K 90 h, díl II. za 3 K 90 h. Je to hluboká kniha francouzského filozofa a hvězdáře, který snaží se podati rozbor duchovných věcí, o nichž mnozí pochybují a jež mnozí naprosto popírají. Jsou tu vysoce zajímavé a napínavé kapitoly: Projevy umírajících, zjevení, telepathie, styky duševní na dálku, vidění do dálky, snggese myšlenkové, svět snů, tušení a předpovědi budoucnosti. Ze všeho vane silná víra, že duše mimo tělo existuje a že nsděje na posmrtný život není přeludem. Celá kniha zní jako nadpozemský výkřik do nynější střízlivé hmotarské doby.

Konec světa, román Camilla Flammariona, přeložil B. Weigert, nákladem Hejdy a Tučka v Praze za 2 K

	Osevní plocha		Výnos 1 ha		Celkový výnos	
	mil. ha		q		mil. q	
	1907	1906	1907	1906	1907	1906
Pšenice	1.15	1.16	13.6	13.6	15.72	15.82
Žito	1.96	2.02	13.5	12.5	21.93	25.2
Ječmen	1.25	1.17	14.2	14.0	17.75	16.53
Oves	1.86	1.83	12.1	12.2	22.5	22.4
Kukuřice	0.35	0.33	13.2	13.0	5.94	4.39

Celkem nevykazují data tato oproti loňsku podstatných rozdílů, při čemž třeba zdůrazniti, že údaje o osevné ploše a o výnosu na ha byly stanoveny dosti opatrní, takže snad bude skutečný výsledek o něco vyšší, než-li čísla zmíněná. Platí to nejen o pšenici a žitu, ale také o ječmeni, jehož sklizeň v Čechách i na Moravě nejen co do jakosti, nýbrž i co do množství velmi uspokojuje. Výsledek sklizně v Uhrách jest patrným přibližně z následujících čísel:

	Osevní plocha		Výnos 1 ha		Celkový výnos	
	mil. ha		q		mil. q	
	1907	1906	1907	1906	1907	1906
Pšenice	5.94	6.03	5.84	7.72	32.25	53.12
Žito	1.79	1.98	5.85	6.41	10.52	14.45
Ječmen	1.94	1.84	7.04	6.95	13.61	15.18
Oves	1.94	1.81	6.14	6.31	11.92	12.73
Kukuřice	4.59	4.04	9.47	10.23	43.49	41.38

Také v Uhrách jeví se tedy výsledek sklizně, vyjímaje pšenici, podstatně obdobným loňsku. Sklizeň kukuřice jest vyšší a protože také předlitavská sklizeň kukuřičná převyšuje loňskou, bude domácí úrodou ubražena spotřeba rakouská, ovšem, ač-li nebude užito kukuřice k výrobě různých produktů v lihovarnictví atd.

(Z a s l á n o.)

Literární odbor klubu přátel umění v Brně spojil se s p. Otakarem Skýpalou, dosavadním vydavatelem „Moravsko-slezské revue“, a budou ji vydávati v nové formě i úpravě. Revue bude obrazem, ohlasem a iniciátorem všech kulturně důležitých věcí předně moravských, ale i ostatních vedle toho a bude obsahovati i hojně belletrie. Redakci části umělecké převzali bratři Alois a Vilém Mrštíkovi s podmínkou úplné neodvislosti od vydavatelstva. Tím je řečeno, že literární odbor pochopil svůj úkol zcela nesobecky, za to tím prospěšněji jak pro list a jeho rozvoj, tak pro umělecký a kulturní ruch. Revue nebude orgánem jeho členů, ale bude jim finančně i morálně podporována. Jak v části belletristické, tak v kritické a ostatních budou získávání nejlepší pracovníci čeští, ne pouze moravští. To považuje literární odbor klubu za důležité veřejně prohlásiti, aby bylo jasno všem, kdo se jakkoliv o počínající list zajímají.

Literární odbor klubu přátel umění.

V Novém Jičíně 5. října. Pšenice za hektol K 16-20, žito (rež) K 16-90, ječmen K —, oves K 7-90, kukuřice K —, hrách K —, vikev K —, zemčata K 2 60.

V Mor. Ostravě 2. října. Pšenice K —, žito K —, ječmen K —, oves K 17-50, hrách K —, čočka K —, fazole K —, proso K —, pohanka K —, krupice K —; kroupy K — za hektolitr, brambory K 5-10, jeteliny K —, seno K 11 —, sláma K 8 — za 100 kg.

V Místku 3. října. Pšenice za hektolitr K 13 20, žito K 11-40, ječmen K 10 90, oves K 7 90, hrách K —, čočka K —, fazole K —, proso K —, kukuřice K —, za 100 kilogram. zemčat K 5 —.

V Hranicích 27. září. Pšenice 100 kilo K 22-50, žito K 22 —, ječmen K 17 85, oves K 15-25, zemáky K —.

Z bursy vídeňské.

7. října 1907.

Table with 2 columns: Sjednocený státní dluh v papíře K 98 15, Sjednocený státní dluh ve stříbře K 98-25. Includes various interest rates and bond values.

PRVNÍ ČESKÁ NA ŽIVOT

všeobecná akc. společnost pro pojišťování naproti Národnímu divadlu v Praze. Nejlevněji. Nejvýhodněji. 1019

Advertisement for ROMANY D.K. MAYE, featuring an illustration of a Native American on horseback. Text: Právě počaly vycházeti ROMANY D.K. MAYE. Levné lidové vydání Vilímkovo. Sešit o 32 stranách pouze 16 hal.

NAKLADATELSTVÍ JOS. R. VILÍMKA V PRAZE, Spálena ulice 13. — Filialka ve Vídni I., Schottenring 1.

Nejsem krásná?

Co používám FEIGLOVA australského mýdla bez

Zákonitě chráněno! Každý padělek a patlsk se trestá.

Jedině pravý je Thierryho balsám

jen se zelenou známkou jeptišky, 12 malých neb 6 dvojitých láhví nebo 1 zvláštní láhve s patentní úzavěrkou K 5.—

Thierryho masť z růže stolisté

proti všem sebe více zastaralým ranám, zánětům, poraněním 2 kbelíky K 3,60 franko zasílá se jen za peníze napřed anebo na dobírku. Oba tyto domácí prostředky jsou známy a vyhlášený za nejlepší.

Objednávky adresujte:

lékárník A. Thierry v Progradě u Rohle-Kyselky.

Sklady skoro ve všech lékárnách. Brožura s 1000 původními děkovnými dopisy zdarma a vyplacené.

VÝDĚLEK!

Zaměstnáváme všude osoby bez rozdílu stavu neb stáří výrobu punčoch a ponožek na našich rychlopletačkách.

Čistý výnos až 20 K i více týdně. Žádejte prospekt L 4. 2406

Podnik ku povzbuzování domácí práce Vídeň VI., Nelkengasse 1.

Nejvyšší vyznamenání. Mnoho děkovacích dopisů.

Hezký obličej

jest doporučitelným zjevem všem ardoim, který matka příroda svým miláčkům na cestu dává; avšak, bohužel, málo kdo se těší této přednosti. Růžovou kůži a jemnou pleť může si však — díky pokroku v kosmetice — dnešní dobou každá dáma sama opatřiti, když jenom pravých prostředků upotřebí. Ku dosažení oště slouží

Grollichovo mýdlo z lučních bylin

(se známkou Grollich) spracované z třesti cenných květů, kůži osvěžují a ošivují. stane se bujným, hezkým a plným po použití Grollichova mýdla z lučních bylin. Grollichovo mýdlo z lučních bylin zůstane silným a bílým jako slonová kost.

Mýdlo toto lze dostati v

EPILEPSI!

Kdo trpí padoucnici, křečmi a j. nervosními záchvaty, vyíadej si o tom brožuru. Dostane ji zdarma a vyplacené od priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a./M. 2808

Český závod!

Váhy

vagonové, vozové, dobytčí, transportní, škálové, decimální a j. pro obchody vyrábí levně 408

J. Kaláb, Brno.

Pisárna a sklad: Křenová 4. Opravy a seřizování vah i závaží na venek se rychle a levně vyřizují.

Malínský křen

5 kg. za 6 K a 2 K 75 h poštou franko na dobírku, 10 kg. za 11 K a 4 K 30 h nevyplaceně drahou zasílá sám pěstitel

Chcete vědět, čím to je,

že se nenastudím? Není nic jednoduššího: používám již od 20 let Fayovy pravé sodenské minerální pastilky a sice nejen když jsem nastuzen, nýbrž i když jsem úplně zdrav. Fayovy pravé sodenské výtečně se osvědčují; rozladěnost, zašlemování po kouření a chraptivost přece se někdy přihodí a tu se mi Fayovy pravé sodenské stávají nepostradatelnými. Zkuste je jednou — škatulka stojí jen K 1-25, všude je lze dostati. Chraňte se však padělků a žádejte vždy „Fayovy pravé sodenské“.

Generální zastupitelství pro Rakousko-Uhersko: W. Th. Guntzert, Vídeň XII., Belghoferstrasse 6.

Největší výběr

čokolády, kakaa, bonbonů, bonbonier, čajových zákusků, medových koláčků jen v nově otevřeném specialním závodě

Šimona Teichmanna v Opavě

v Pekařské (Bismarkově) ul. č. 2. vedle bankovního domu „Merkuru“.

Živnostenský oznamovatel.

Doporučujeme tyto živnostníky:

Ignát Blažej, stavební a umělé stolařství v Porubě.

Antonín Kučera, svrškař v Opavě.

Josef Brodský, cementové zboží v Kateřinkách.

Ferdinand Petřík, sklad ostravského piva v sudech a láhvích v Opavě, na Rybníčku 44.

Eustach Cihelka, strojní zámečnictví v Háji.

Alois Pravda, krejčí ve Slavkově.

Florián Čapák, obuvník v Opavě, Ratiborská ul. 28.

Čeněk Rokyta, oděvník v Háji.

František David

ského mýdla bez
sody
MANOL,
nemám žádné pihy,
jaterní skvrny, uhry
atd., moje pleť je
čistá, bílá, prostá
všech vyrážek a
a každý ji obdivuje.
„MANOLU“ po-
užívám ano i s vel-
kým úspěchem ku pē-
stění rukou a nehtů.
Doporučuji tudíž
každé dámě, by zku-
sila výtečný a jedině
osvědčený „Manol“ a
se o účinku jeho
přesvědčila.

„MANOL“ (zák. chrán.) lze dostat za 1 K a 2 K všude
v lékárnách, droguerích a voňavkářstvích v Praze i na venkově.

Žádejte výslovně „MANOL“.

Hlavní sklad a zaslátelství: **Frant. Vitek a spol. I.**,
centr. drog., **Praha**, Vodičkova ul. 701.

K dostání: V Opavě: A. V. Duda, drog., R. Ponec, drog., G. Hell
a spol., E. Staffa sen., John Beetz, voňavkářství. — Ve
Vítkovcích: J. Jakubička, drog., J. Růžička, drog. — V Mor.
Ostravě: V. Šnýdr, lék., K. Dvořák, drog., A. Kubánek, drog.,
F. Sedlecký, drog., Fr. Šrámek, drog.

Tiskopisy

veškerého druhu pro úřady,
obchodníky, živnostníky, prů-
myslníky, spolky a jednotlivce

dodá dobře, rychle a levně

- - knihtiskárna - -

E. Weyrichové vdovy

nástupce Karel Skrobanek

v Opavě, Solná ulice č. 33.

Mýdlo toto lze dostat v
lékárnách a droguerích za
cenu 30 kr.
Sklady ve všech opavských
lékárnách, též u írem Rud.
Ponec, drogerie; A. V. Duda,
drogerie; L. Kyjovský, galan-
terní obchod. — Klímkovce:
L. Kunz, obchodník. 8504

Vlněné sukně

za ceny konkurenční zaslá
- chvalně známá firma -

Jana Havlíčka v Německém
na Moravě 432

a to: I. druh pestře vzorkova-
ných s krásnými bordu-
rami kus za 55—60 kr.
II. druh tak zv. lodenových
kus za . . 65—70 kr.

Dále sukně krysetové a národ.
vyšíváním, velmi trvanlivé, kus
za zl. 1-20. Těchto je 9 kusů do
5 kg, oněch 6—7. Jako vzorky
zasílám jen celé sukně, které bez
jakékoli ztráty objednatelé vezmu
zpět, což se mi ovšem dosud
nestalo, a jen pochvalnými do-
pisy mohou posloužiti.

Jen dobré zboží! Nejstarší závod!
Svůj k svěmu! Zaslá se dobírkou.

Chcete se pobavit?

Žádejte

z darma

na ukázk

první český hum

sat. časopis

„SOTEK“

ve Vídni, VII/2

Morizgasse 5.

Předplatné

ročně Kor. 5.

ceně drahou sasia sám pestitel
Fr. Jelínek v Ma-
lině 146 u Kutné Hory. 2880

Přijmu na stálou práci
pomocníka a učně

z řádné rodiny. **Antonín**
Rozehnal, řemenář a sedlár
v Paskově. 2806

:: Tkalcovství a zaslátelství ::
JIRÍ VEDRAL
v **LIBŠTÁTĚ** (Čechy)
:: doporučuje své moderní ::

BARCHETY

RAČTE PSÁTI O VZORKY.

František David,
hostinský
v **Kylešovicích.**

J. Fromm,
dovoz ruského čaje, jam. rumu a
franc. koňaku
v **Opavě.**

Ludvík Hadamek,
stolař stavby a nábytku
v **Litultovicích.**

Frant. Havlický,
obchod s papírem, hračkami a
ozdobným zbožím, Prombergrovo
fiziální knihkupectví
v **Opavě, Ostrožná ul. 42.**

František Herber,
natěrač, lakýrník kočárů
a školních tabulí
v **Kateřinkách.**

Josef Juchelka,
vyřabitel sodové vody
v **Budíšovicích.**

Ústřední spolek českých živnostníků a řemeslníků pro
vévodství Slezské obstará místa učňům a učně mistrům.

Jan Stanke,
obchod s uhlím; se stavivem a
zástupce „Slavie“
v **Kylešovicích.**

Fr. Stošenovský,
umělé a stavební zámečnictví
v **Opavě.**

Frant. Škrobánek,
krejčí
v **Kateřinkách.**

Frant. Škrobánek,
obchodník s koloniálním zbožím
a uhlím
v **Kateřinkách.**

František Šrom,
kamnař, výroba nádob pro za-
hradníky a krmítek pro králíky
v **Litultovicích.**

Frant. Zapletal,
ústav poniklovací
v **Mor. Ostravě.**

Do Opavy a okolí.

C. k. okresní soud v Opavě výnosem ze dne 12. července
1907 E. 954-14/7 jmenoval vnučeným správcem knihtiskárny
Emmy Bekové

pana Jana Špačka,

Snahou nové správy závodu bude co nejpečlivější vyřízení zakázek
v provedení nejmodernějším za ceny přiměřené a tato očekává,
že české obecnostvo, spolky, obchodníci, jakož i samosprávné
úřady obraceti se budou při svých objednávkách na tuto jedinou
českou knihtiskárnu ve Slezsku. — Adresy objednávek řízeny
budtež pouze na „Vnučenou správu knihtiskárny Emmy Bekové
v Opavě.“ — Za závazky neb obchodní ujednání s dřívější maji-
telkou firmy nová správa není zodpovědna. — Inkassování splat-
ných účtů děje se poštovní spořitelnou na účet Centrální záložny
opavské. — Poroučejíce se do přízně P. T. zákazník, kterým
plně vyhověti bude naší jedinou snahou, trváme v dokonalé účtě

Vnučená správa knihtiskárny Emmy Bekové
v Opavě, Nádražní okruh č. 2.

2883